

Monitoring soorten Wijchen West

Das, buizerd en sperwer

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0471193.106
definitief revisie 00
30 augustus 2024

Monitoring soorten Wijchen West

Das, buizerd en sperwer

projectnummer 0471193.106
definitief revisie 00
30 augustus 2024

Auteurs

SCHJ van Eijk

Opdrachtgever

Van de Klok Wonen BV
Postbus 40018
6504 AA Nijmegen

Gecontroleerd

R. Keizer

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum

30 augustus 2024

beschrijving

definitief

vrijgave

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.1	Leeswijzer	4
2.	Das	6
2.1	Resultaten terreinbezoeken en cameraonderzoek	6
2.2	Samenvatting resultaten	12
2.3	Overig das	12
3.	Jaarrond beschermde nesten	14
3.1	Resultaten terreinbezoeken	14
3.2	Samenvatting resultaten	16
4.	Overige waarnemingen	17
4.1	Bunzing	17
4.2	Eekhoorn	18
4.3	Steenmarter	20

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Wijchen is samen met de Jansen Bouwontwikkeling, Niba en VOF Wijchen-West voornemens om aan de westkant van de huidige bebouwingskern van Wijchen een woonwijk te ontwikkelen (zie Figuur 1.1.). Om dit mogelijk te maken is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In het kader van dit bestemmingsplan zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar het voorkomen van middels de Omgevingswet beschermde dier en plantensoorten.

Uit de uitgevoerde natuurtoets (Antea Group, 2021) en de vervolgonderzoeken (Antea Group, 2022, 2023) blijkt dat verschillende middels de Wet natuurbescherming beschermde soorten (mogelijk) een effect ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling van de woonwijk. Een van deze soorten is de das. Daarnaast is een aantal vogelsoorten waargenomen die een jaarrond beschermd nest hebben. Het gaat dan met name om de sperwer en de buizerd.

Om de vinger aan de pols te houden ten aanzien van het voorkomen van deze soorten is de aanwezigheid van de das, sperwer en buizerd gemonitord in het voorjaar van 2024. Deze rapportage beschrijft de resultaten van deze monitoring.

Figuur 1.1. Ligging plangebied Wijchen West.

1.1 Leeswijzer

Voorliggende rapportage beschrijft de monitoring van het voorkomen van de das, sperwer en buizerd in het plangebied en de directe omgeving. De resultaten ten aanzien van das zijn beschreven in hoofdstuk 2. De resultaten ten aanzien van de buizerd en sperwer zijn beschreven in hoofdstuk 3. Tot slot zijn in hoofdstuk 4 eventuele andere waarnemingen van beschermde soorten vermeld.

In Tabel 3.2 is een overzicht weergegeven van de data waarop het plangebied bezocht is en wat de weersomstandigheden bij deze bezoeken was.

Tabel 3.2. Overzicht terreinbezoeken en omstandigheden.

Datum	Tijd	Weer	Soort
19-02-2024	8:45 – 13:30	10 graden Celsius, bewolkt, windkracht 3	Das, eekhoorn, sperwer, buizerd
20-03-2024	9:00 – 11:30	16 graden Celsius, licht bewolkt, windkracht 1	Sperwer, buizerd
15-04-2024	8:00 – 11:30	10 graden Celsius, aan het begin zonnig, daarna bewolkt, windkracht 2-3	Das, sperwer, buizerd
6-05-2024	9:00 – 11:15	14 graden Celsius, bewolkt, windkracht 2	Das
22-05-2024	9:30 – 11:30	17 graden Celsius, bewolkt, windkracht 3	Sperwer, buizerd
29-05-2024	9:30 – 11:00	20 graden Celsius, bewolkt, windkracht 3	Das
26-06-2024	8:15 – 10:30	24 graden Celsius, zonnig, windkracht 2	Das, sperwer, buizerd

2. Das

2.1 Resultaten terreinbezoeken en cameraonderzoek

Op 19-02-2024 is het plangebied te voet verkend door twee ecologen. Er is gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van de das in het plangebied van Wijchen West en omgeving. Deze informatie is gebruikt voor het bepalen van locaties van wildcamera's. Met deze camera's is in de voortplantingsperiode het gebruik van het gebied door de das gemonitord. De camera's zijn geplaatst bij burchten / hollen en belangrijke wissels. Een overzicht van de locaties die met wildcamera's gemonitord zijn is weergegeven op Figuur 2.1.

Figuur 2.1. Overzicht locaties camera's.

In onderstaand overzicht is per locatie per datumvak beschreven wat er aan dassen is waargenomen. Foto's van dassen zijn opgenomen in dit hoofdstuk. Foto's van andere waargenomen beschermde soorten zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Locatie	Datum	
1	19-02-2024	Deze locatie betreft een intensief belopen nieuwe wissel van dassen. Deze wissel was er in 2023 nog niet. Nu wordt hij volop gebruikt en zijn op verschillende plekken langs deze wissel latrines aanwezig.
	15-04-2024	De wissel wordt nog steeds intensief belopen. Er is een camera neergezet op een locatie waar ook veel latrines aanwezig zijn.
	6-05-2024	De wissel wordt vrijwel iedere nacht gebruikt door minimaal één das om het plangebied in en uit te gaan. Als impressie is een das opgenomen in Figuur 2.2 die met een grote vis in zijn bek over de wissel loopt.

		Daarnaast wordt de wissel veelvuldig gebruikt door een bunzing. Een aantal keren werd ook een steenmarter waargenomen.
	29-05-2024	De wissel wordt vrijwel iedere nacht gebruikt door minimaal één das om het plangebied in en uit te gaan. Daarnaast wordt de wissel veelvuldig gebruikt door een bunzing en steenmarter. Ook is een aantal keren een eekhoorn vastgelegd.
	26-06-2024	De wissel wordt vrijwel iedere nacht gebruikt door minimaal één das om het plangebied in en uit te gaan. Daarnaast wordt de wissel veelvuldig gebruikt door een bunzing en steenmarter (minimaal 2 exemplaren). Daarnaast is een aantal keren een eekhoorn (minimaal 2 exemplaren) vastgelegd.
2	19-02-2024	Deze locatie betreft de kraamburcht van dassen uit 2022. Er zijn sporen van recent gebruik, maar er liggen wel bladeren in de twee pijpen.
	15-04-2024	De locatie is in gebruik door vos of das. Er ligt een kadaver van een gans voor één n van de ingangen. Er is een camera geplaatst.
	6-05-2024	In de periode is op negen dagen een das waargenomen op de locatie. Een aantal keren verbleef een das in de burcht. Zie Figuur 2.4.
	29-05-2024	In de periode is op acht dagen een das waargenomen op de locatie. Een aantal keren verbleef een das in de burcht. Een keer was de das bezig met het verzamelen van nestmateriaal. Dit materiaal nam hij/zij mee de burcht in. Twee keer passeerde een bunzing.
	26-06-2024	In de periode is op veertien dagen een das waargenomen op de locatie. Een groot aantal keren verbleef een das in de burcht. Twee keer was de das bezig met het verzamelen van nestmateriaal. Dit materiaal nam hij/zij mee de burcht in. Eén keer passeerde een bunzing.
3	19-02-2024	Deze locatie betreft een enkele pijp. Deze pijp is de afgelopen jaren niet gebruikt. Nu lijkt iets af en toe gebruik te maken van de pijp.
	15-04-2024	De aanwezige pijp zit grotendeels dicht met bladeren. Daarnaast zitten er allemaal spinnenwebben in. Er is geen camera geplaatst. Het gebruik wordt tijdens volgende rondes bekeken.
	6-05-2024	Er zijn geen gebruikssporen zichtbaar.
	29-05-2024	Er zijn geen gebruikssporen zichtbaar.
	26-06-2024	Er zijn geen gebruikssporen zichtbaar.
4	19-02-2024	Deze locatie betreft een pijp die de afgelopen jaren niet gebruikt is. Nu lijkt iets af en toe gebruik te maken van de pijp.
	15-04-2024	De pijp is volledig opgepoetst. Het is onduidelijk wat van de pijp gebruik maakt. Er is een camera geplaatst.
	6-05-2024	Er zijn geen opnames van dassen. Er zijn twee opnames van vossen die bij de pijp komen kijken. Er zijn geen opnames waarbij ze de pijp in gaan. Eén keer lijkt een bunzing de pijp uit te komen. De opname toont het uitschudden van de bunzing en daarna wegllopen wat er op duidt dat deze uit de pijp komt.
	29-05-2024	Er zijn in de periode geen dassen of andere beschermde zoogdieren waargenomen.
	26-06-2024	Er zijn in de periode geen dassen of andere beschermde zoogdieren waargenomen.
5 (51, 52)	19-02-2024	Deze locatie betreft de kunstburcht. Er is bij een pijp te aan de krapsporen te zien hoe een das nestmateriaal naar binnen heeft getrokken (zie Figuur 2.2).
	15-04-2024	De pijpen zien er gebruikt uit. Bij de zuidelijke pijp zijn veel verse latrines van dassen aanwezig. Er is bij beide ingangen van de burcht een camera geplaatst.

	6-05-2024	In de gehele periode zijn verschillende keren dassen waargenomen bij en in de kunstburcht. Het gaat om minimaal twee exemplaren (zie Figuur 2.5). In de gehele periode hebben minimaal zes dagen dassen verbleven in de burcht. Passerende dassen markeerden herhaaldelijk.
		Bij de burcht werd één keer een passerende bunzing waargenomen.
	29-05-2024	In de gehele periode zijn twee keer dassen waargenomen bij de kunstburcht. Een van de twee camera's werd na een aantal dagen onklaar gemaakt door een buizerd die er op ging zitten. Mogelijk zijn er dus vaker dassen langs geweest.
		Er zijn geen beelden van dassen die in de burcht verbleven.
	26-06-2024	In de gehele periode werd alleen op 26 juni in de vroege ochtend een das waargenomen die verschillende keren de burcht in ging en weer uit kwam met tussen pozen van tientallen minuten. Of de das in de burcht verbleef kon niet worden vastgesteld.
6	19-02-2024	Deze locatie betreft een pijp die de afgelopen jaren af en toe gebruikt wordt door een das. Er zijn geen recente gebruikssporen zichtbaar.
	15-04-2024	Er waren geen recente gebruikssporen zichtbaar. Omdat de pijp wel in 2022 en 2023 gebruikt werd is er een camera geplaatst.
	6-05-2024	Er is in de periode één keer een passerende das waargenomen. Er werd geen gebruik gemaakt van de pijp door een das. Wel ging een keer een bunzing de pijp in.
	29-05-2024	Er is in de periode drie keer een passerende das waargenomen. Er werd geen gebruik gemaakt van de pijp door een das.
	26-06-2024	Er zijn geen dassen vastgelegd in deze periode. Wel werd een keer een passerende steenmarter waargenomen.
7	19-02-2024	Deze locatie betreft een pijp die de afgelopen jaren niet gebruikt is. Nu lijkt iets af en toe gebruik te maken van de pijp.
	15-04-2024	De pijp vertoont geen sporen van recent gebruikt. Er liggen veel bladeren in. Met het oog op mogelijk gebruik eerder in het jaar is een camera geplaatst.
	6-05-2024	Er zijn in de periode geen dassen waargenomen. Eén keer passeerde een steenmarter.
	29-05-2024	Er zijn in de periode geen dassen waargenomen.
	26-06-2024	Er zijn in de periode geen dassen waargenomen.
8 (81, 82)	19-02-2024	Deze locatie betreft de kraamburcht van 2023. Bij een aantal pijpen is recente activiteit (pootafdrukken) van dassen te zien.
	15-04-2024	Er is veel verse graafactiviteit bij verschillende pijpen (zie Figuur 2.2). Er zijn twee camera's geplaatst.
	6-05-2024	Uit de camerabeelden blijkt dat de burcht gedurende gehele periode bewoond is door minimaal 2 dassen. Op verschillende dagen verspreid over deze periode staan twee dassen op de beelden. Alleen op 2 mei 2024 zijn geen dassen op de burcht waargenomen.
		Er is een keer een passerende vos waargenomen, ook is een keer een passerende steenmarter waargenomen.
	29-05-2024	Net als in de voorgaande periode blijkt uit de camerabeelden dat de burcht gedurende gehele periode bewoond is door minimaal 2 dassen. Op verschillende dagen verspreid over deze periode staan twee dassen op de beelden. Zie Figuur 2.6.
	26-06-2024	Net als in de voorgaande periode blijkt uit de camerabeelden dat de burcht gedurende gehele periode bewoond is door minimaal 2 dassen. Op verschillende dagen verspreid over deze periode staan twee dassen op de beelden. In de periode staan op 3 dagen geen dassen op camera op deze locatie.

9	19-02-2024	Deze burcht had 3 pijpen in 2023. Nu zijn het er 4. De pijpen zijn recent gebruikt. Het was niet vast te stellen of dit gebruik door vossen of dassen heeft plaatsgevonden.
	15-04-2024	Er was met name bij de pijp op maaiveld niveau veel activiteit. De rest van de pijpen zit in het talud van de greppel aan de rand van het perceel. Het was niet goed zichtbaar of het ging om das of vossen activiteit. Er is een camera geplaatst.
	6-05-2024	Er heeft in deze periode verschillen keren een das in deze burcht verbleven.
	29-05-2024	Er heeft in deze periode verschillen keren een das in deze burcht verbleven. Zie Figuur 2.7.
	26-06-2024	Er is in deze periode verschillen keren door een das aan de burcht gegraven. In ieder geval heeft een enkele keer de das in de burcht verbleven.

Figuur 2.2. Links: sleepsporen das van nestmateriaal bij burchtlocatie 5 19-02-2024. Rechts: veel verse graafsporen burchtlocatie 8 op 15-04-2024.

Figuur 2.3. Das met vis op wissel locatie 1.

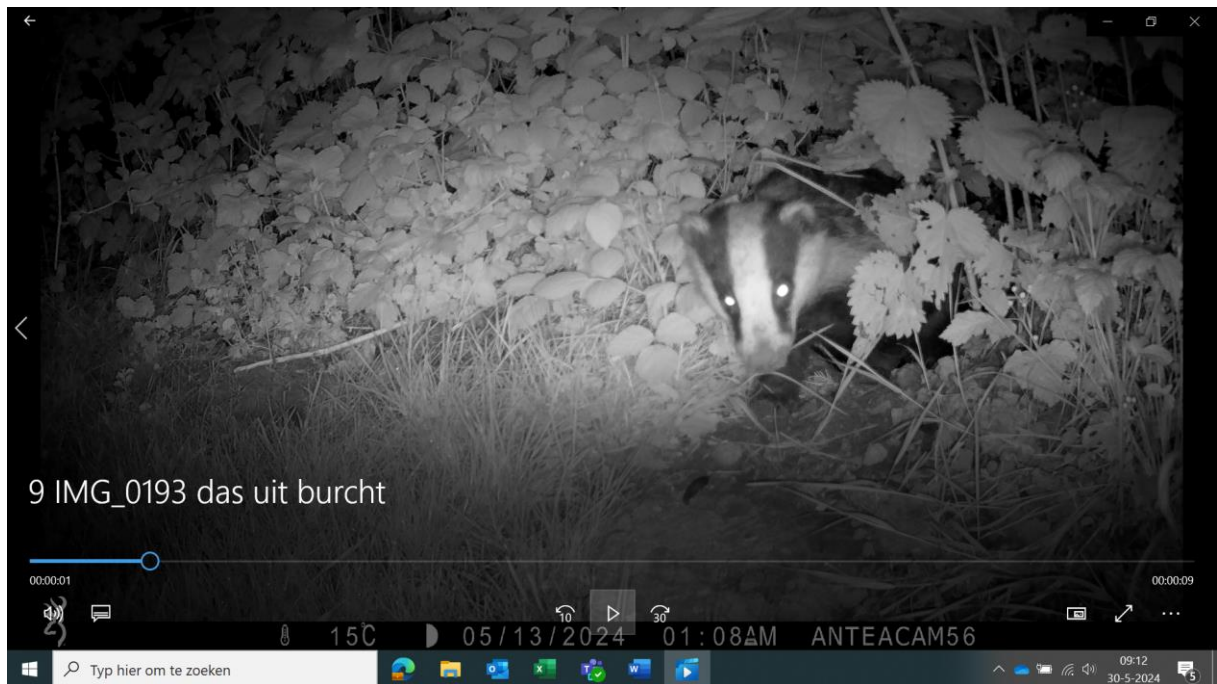
Figuur 2.4 . Das in de burcht op locatie 2.

Figuur 2.5. Twee dassen in de burcht op locatie 5.

Figuur 2.6. Twee dassen in de burcht op locatie 8.

Figuur 2.7. Das uit burcht locatie 9.

2.2 Samenvatting resultaten

In de periode april – juni 2024 heeft monitoring van de dassenpopulatie in het plangebied en de omgeving plaatsgevonden middels cameraonderzoek.

Uit dit cameraonderzoek blijkt dat verschillende actieve dassenburchten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Er zijn geen actieve burchten in het plangebied. Het gaat om een populatie van enkele exemplaren. In het plangebied en omgeving zijn in 2024 geen jonge dassen groot geworden.

2.3 Overig das

Rond een deel van het bosje aan de Vormerseweg ten zuiden van het plangebied is in het voorjaar van 2024 prikkeldraad geplaatst om het minder makkelijk te maken voor mensen om bij de daar aanwezige dassenburcht te komen (zie Figuur 2.8). Uit het cameraonderzoek blijkt dat er in de periode april – juni 2024 geen mensen bij de dassenburcht zijn waargenomen. In 2023 waren dat nog een tiental mensen in dezelfde periode.

Figuur 2.8. Nieuwe prikkeldraad rond het bosje bij de Vormerseweg.

3. Jaarrond beschermde nesten

3.1 Resultaten terreinbezoeken

Op 19-02-2024 is door twee ecologen een inventarisatie gemaakt van de aanwezige nesten in het plangebied van Wijchen West en de directe omgeving er van. Deze nesten kunnen mogelijk gebruikt worden door buizerd of sperwer en zijn daarom tijdens de onderzoeksperiode extra in de gaten gehouden. Daarnaast zijn gaandeweg het broedseizoen een aantal nesten bijgebouwd door verschillende vogelsoorten. Een overzicht van alle nesten is weergegeven op Figuur 3.1.

Figuur 3.1. Aanwezige nesten in het plangebied.

19-02-2024

Tijdens het terreinbezoek van 19-02-2024 zijn in totaal 4 buizerds waargenomen in het plangebied en omgeving. Een buizerd vloog van een nest af. Dit nest ligt net ten noordoosten van de Vormerse plas (locatie 1, Figuur 3.1). Tijdens het terreinbezoek is tweemaal een sperwer in het plangebied waargenomen. Deze vertoonde geen binding met een nest of locatie.

20-03-2024

Tijdens het terreinbezoek van 20-03-2024 is het plangebied en de directe omgeving te voet verkend door een ecooloog. In het bosje aan de westkant van het plangebied is een sperwer waargenomen. Deze sperwer vloog weg op enkele meters van een nest in dit bosje.

Aan de oostkant van het plangebied vloog een buizerd bij een nest weg. Dit is een nest dat net wat zuidelijker ligt dan het nest waar tijdens het bezoek van 19-02-2024 een buizerd wegvloog (locatie 2, Figuur 3.1). Bij het wegvliegen bij het nest vloog nog een andere buizerd, die iets verder op zat, mee weg.

Later werd aan de noordwest kant van het plangebied, ten noorden van het spoor een buizerd alleen waargenomen.

15-04-2024

Tijdens het terreinbezoek van 15-04-2024 is in totaal 1 buizerd waargenomen in het plangebied. Deze buizerd is verschillende keren gezien gedurende het bezoek. De buizerd vertoonde geen binding met een nest. Er is geen sperwer waargenomen.

6-05-2024

Tijdens het terreinbezoek dat gericht was op het uitlezen van de camera's tbv het dassenonderzoek vloog een sperwer van een nest in het bosje "sperwerbosje" ten westen van de Vormerse plas.

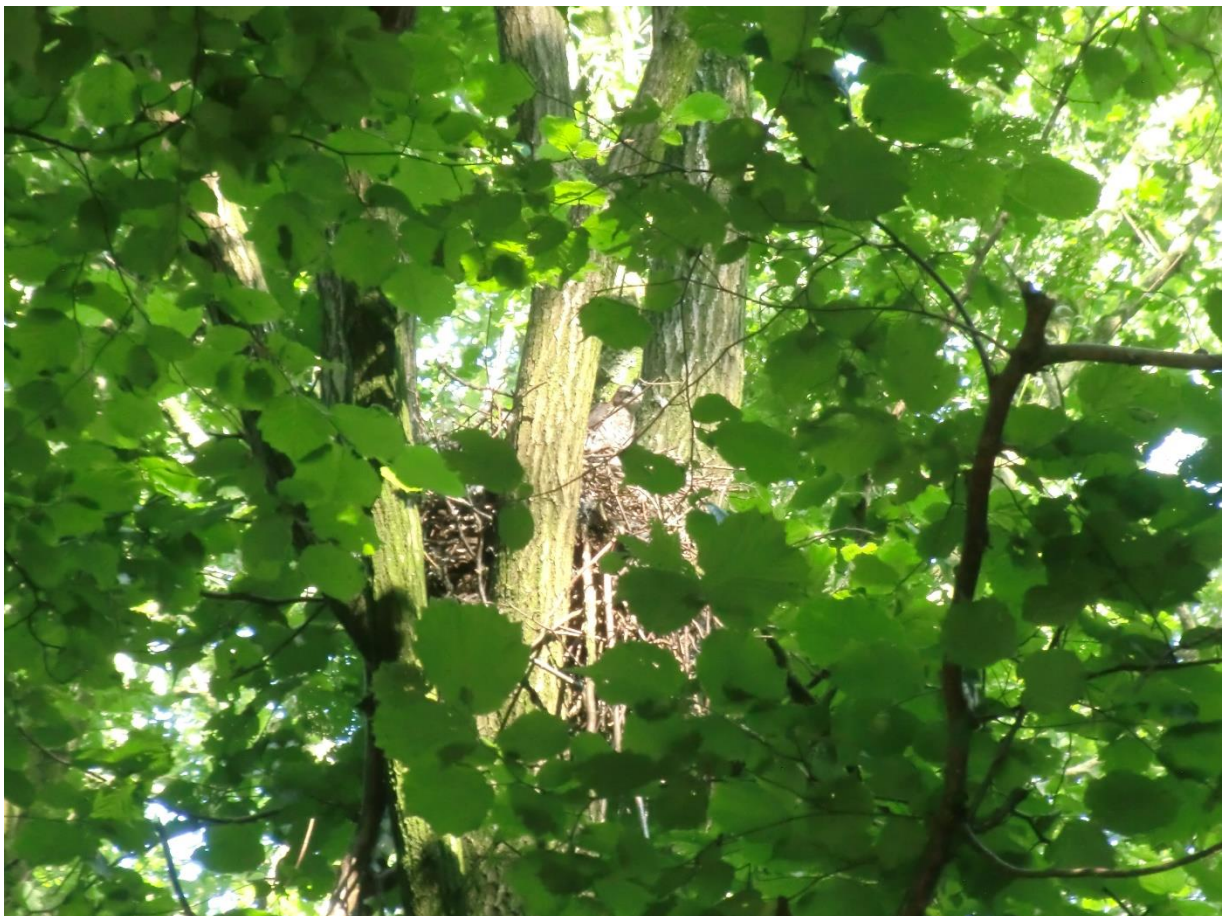
22-05-2024

Tijdens het terreinbezoek van 22-05-2024 is in totaal 1 buizerd waargenomen net ten westen van het plangebied. De buizerd vertoonde geen binding met een nest. In het sperwerbosje zat een sperwer op een nest (locatie 3, Figuur 3.1). Deze sperwer vloog weg, maar zat een half uur later weer op haar nest.

26-06-2024

Tijdens het terreinbezoek van 26-06-2024 werd minimaal één jonge sperwer op het nest in het sperwerbosje waargenomen. Zie Figuur 3.2.

Daarnaast werden tijdens het bezoek twee buizerds waargenomen. Eén buizerd vloog in het plangebied ten noorden van de spoorlijn. De andere buizerd vloog ten noordwesten van het plangebied. Beide buizerds vertoonden geen binding met een nest.

Figuur 3.2. Jonge sperwer op nest.

3.2 Samenvatting resultaten

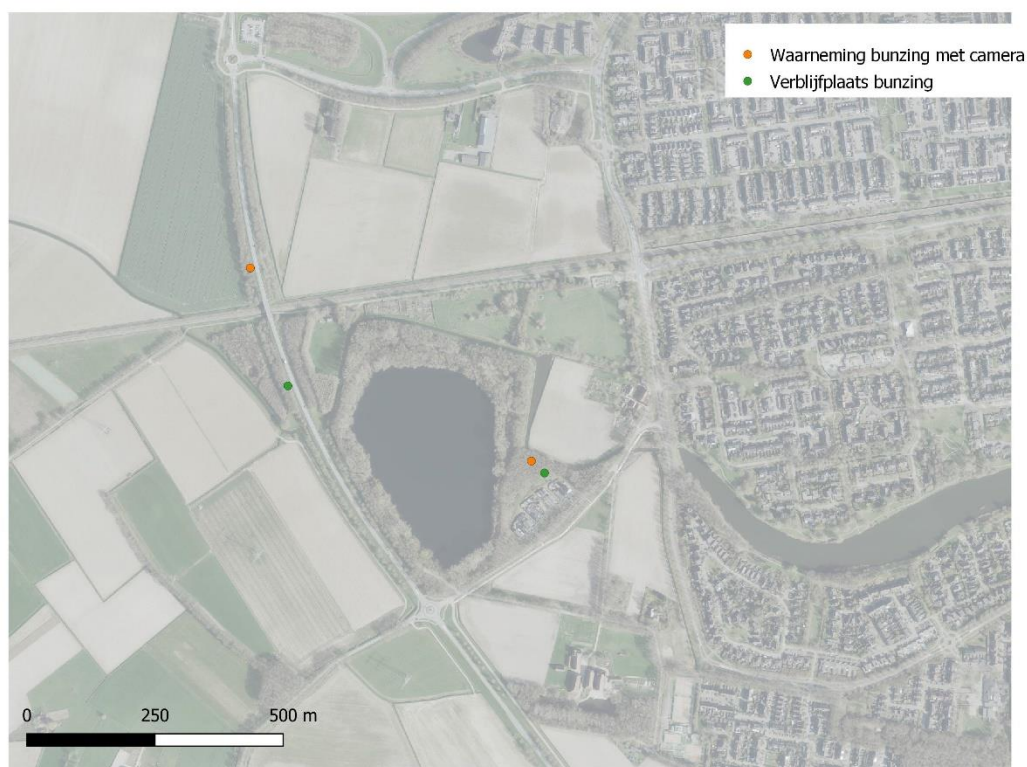
In het plangebied is in 2024 een broedgeval van een sperwer geweest. Hier was minimaal één jonge sperwer op het nest aanwezig. Van buizerds is geen aanwijzing gevonden dat ergens in het plangebied of de directe omgeving sprake is geweest van een broedgeval in 2024.

4. Overige waarnemingen

Tijdens de terreinbezoeken en de analyses van de cameravallen is een aantal andere beschermde soorten dan de das aangetroffen. Het gaat dan om waarnemingen van de bunzing, eekhoorn en steenmarter. Deze waarnemingen zijn in dit hoofdstuk beschreven.

4.1 Bunzing

Tijdens het cameraonderzoek is op een aantal plaatsen de bunzing meerder malen waargenomen. Een beschrijving hier van is opgenomen in hoofdstuk 2 bij de resultaten van het cameraonderzoek. Op twee plaatsen maakte een bunzing gebruik van een (dassen) burcht / hol als verblijfplaats. In Figuur 4.1 is een overzicht gegeven van de waarnemingen. In Figuur 4.2 en 4.3 zijn impressies opgenomen van de hollen die gebruikt zijn door de bunzing als verblijfplaats.

Figuur 4.1. Waarnemingen bunzing tijdens het cameraonderzoek.

Figuur 4.2. Bunzing uit pijp locatie 4.

Figuur 4.3. Bunzing in pijp locatie 6.

4.2 Eekhoorn

Tijdens het terreinbezoek 19-02-2024 zijn de eekhoornnesten in het plangebied in kaart gebracht. De locaties van deze nesten zijn weergegeven op Figuur 4.4. Tijdens het terreinbezoek van 20-03-2024 werden twee eekhoorns waargenomen ten westen van de Vormerse plas. Met de camera's voor het dassenonderzoek werden op verschillende plekken eekhoorns waargenomen.

Figuur 4.4. Locaties eekhoornnesten (19-02-2024).

Figuur 4.5. Twee eekhoorns op locatie 1 (17-06-2024).

4.3 Steenmarter

Op verschillende locaties werden tijdens het cameraonderzoek één of meerdere steenmarters waargenomen. De locaties van de waarnemingen zijn weergegeven op Figuur 4.5. De impressies van de waarnemingen zijn opgenomen op Figuur 4.6 en 4.7. Er zijn geen aanwijzingen dat de steenmarter een verblijfplaats in het plangebied heeft.

Figuur 4.5. Waarnemingen steenmarter tijdens het cameraonderzoek.

Figuur 4.6. Twee steenmarters op locatie 1.

Figuur 4.7. Steenmarter locatie 1.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD Capelle aan den IJssel
Postbus 8590
3009 AN Rotterdam
T. <telefoonnummer invullen>
E. <emailadres invullen>

Copyright © 2024

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl